12 May 2011 Thursday 16:00-17:45

Chairmen: Elçioğlu Ö., Alan S.

RÜYA YOZUMLARININ TIBBI FOLKLORİSTİK BOYUTLARI

Nubar Həkimova[1]

1PhD, Azerbaijan Sciences Academy, Institute of Folklore, nubarhakimova@mail.ru

Yuxugörme daha çok (% 80-90) sethi yuku fazasından oyanma vaktı ve ya hemin fazadan keçen bir neçe dakike erzinde baş verir. Yukugörme zamanı hiss ve həyəcanların karakteri her ferdin sinir sistemi tipindən, onun sağlamlıq derecesinden asılıdır.

İndi yuku və yukugörme problemleri hem psikologiya, fiziologiya, tebabət sahəlerinde çalışan alimlər, hem de biokimya, etnoqrafiya, etimologiya, folklorşünas alimlər tərəfindən öyrənilir ki, bu da öz növbəsində dikkətdən kenar kala bilmez.

Bazi yuku tormozlanması halında olan beyin kabığında ayrı-ayrı nahiyeler oyak kalır. Belə olduqda adam müxtəlif yuxular görür, qabıqda tam tormozlanmaya mane olan qıcıqların töretdiyi duyğular baş verir və o, suretler görür. Üstü çox qalın örtülmüş adam yuxuda qızmar sehra göre biler. Göy guruldadıqda çox vaxt yuxuda adam vuruşma və partlayışlar görür. Bəzən adama ele gelir ki, onu boğurlar. Bu cür qarışıq yuxulara səbəb narahat yataqda döş qəfəsinin basılması üzündən teneffüs hərəkətlərinin çətinləşməsidir. Həmçinin, yatmazdan evvel möhkem yemiş adamlar da bu cür yukular görürler. Çünki diafraqmanın hərəkəti azaldıqda ağciyerlerin ventilyasiyası zeifleyir.

Çok vakt yukugörmeye səbəb adamı hüsusen çok meşğul edən hadiseler olur. Adam mühüm bir haber gözleyir və bu onun fikrini özüne celb edir. O, yukuya getdikde həmin hadise ile alakadar olarak oyak kalan nahiyələrdən başqa beyin yarımküreleri kabığı tormozlanır. Odur ki, adam yukuda hasretle gözlediyi haberi aldığını görür. Seher yukudan duranda nəhayət teleqram alır. Bele hadiseler hakkında mövhumatçı adamlar deyirler: "Yukum düz çıkdı".

Bazen elə olur ki, adamlar özlərinə lazım olan şeyi hara qoyduqlarını unudur və bu onların yukusuna girir. Bu cür «düz» yukunun səbəbini başa düşmək çətin deyil. Gün ərzin-də baş verən saysız-hesabsız sinir prosesləri həmin adam eşyanı gizletdikde onun beyninde emele gelen alakaları tormozlamışdır. Yuku zamanı beyin kabığına tormozlanma yayılır. Lakin ola bilsin ki, lazım olan eşyanın aktarılması ile alaka dar olan nahiyeler oyak kalsın. Çünki adam itki ile alakadar narahatdır. Onda oyanma heç bir maneə olmadan kabığda lazımi yollarla keçir ve yatan adam yukuda eşyanın harada olduğunu görür. «Yukunun düz çıkması» hakkındakı fikirler, bele yaranmışdır.

Anahtar Kelimeler: Rüya; Psikoloji; Fizyoloji; Folklor.

MEDICAL FOLKLORIC ASPECT OF DREAM INTERPRETATIONS

Today dreams and the problems of its learned not only in psychology, physiology, in the nature, scientists working in the field of medicine, but also studied by scientists – specialists in folklore, biochemists, ethnographers, etymologys. Because these processes are connected with the person and human physiology. Dream process is a process of settlement and a human body equilibration.

Keywords : Dream; Psychology; Physiology; Folklore.